

USNESENÍ

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Václava Trajera a soudců JUDr. Petra Černého, Ph.D., a Mgr. Ladislava Vaško ve věci

navrhovatele: **Přípravný výbor pro konání místního referenda v Litoměřicích**,
zastoupen JUDr. Milošem Tuháčkem, advokátem Advokátní kanceláře
Korbel, Tuháček & partneři, s. r. o.,
sídlem Převrátická 330, 390 01 Tábor,

a

odpůrce: **Město Litoměřice**, IČO 00263958,
sídlem Mírové náměstí 15/7, 412 01 Litoměřice,
zastoupen JUDr. Mariannou Svobodovou,
sídlem Václavská 316/12, 120 00 Praha 2,

o návrhu na vyhlášení místního referenda,

takto:

- I. **Vyhlašuje se místní referendum** ve městě Litoměřice o této otázce:
„Chcete, aby orgány města Litoměřice bezodkladně zastavily jakoukoli formu převodu vlastnictví či provozování nemocnice v Litoměřicích na jakýkoli soukromoprávní subjekt a zachovaly nemovitosti nemocnice i provozní majetek společnosti Nemocnice Litoměřice, a. s., výhradně ve vlastnictví veřejnoprávního subjektu?“
- II. Místní referendum **se bude konat současně s nejbližšími volbami** do zastupitelstev obcí, do zastupitelstev krajů, do některé z komor Parlamentu České republiky, do Evropského parlamentu nebo s volbou prezidenta republiky, tj. nejpozději současně s volbami do zastupitelstev kraje v roce 2020.
- III. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Navrhovatel se návrhem podaným v zákonem stanovené lhůtě domáhal vydání rozhodnutí, kterým by soud vyhlásil místní referendum ve městě Litoměřice o otázce: „Chcete, aby orgány města Litoměřice bezodkladně zastavily jakoukoli formu převodu vlastnictví či provozování nemocnice v Litoměřicích na jakýkoli soukromoprávní subjekt a zachovaly nemovitosti nemocnice i provozní majetek společnosti Nemocnice Litoměřice, a. s., výhradně ve vlastnictví veřejnoprávního subjektu?“. Dále navrhoval, aby soud stanovil, že se místní referendum bude konat současně s nejbližšími volbami do zastupitelstev obcí, do zastupitelstev krajů, do některé z komor Parlamentu České republiky, do Evropského parlamentu nebo

Shodu s prvopisem potvrzuje: I. T.

s volbou prezidenta republiky, tj. nejpozději současně s volbami do zastupitelstev kraje v roce 2020. Závěrem navrhovatel požadoval přiznání náhrady nákladů řízení.

Návrh

2. Navrhovatel uvedl, že dne 2. 8. 2019 podal návrh na konání místního referenda o předmětné otázce. Na základě výzvy Městského úřadu Litoměřice odstranil podáním ze dne 23. 8. 2019 vady návrhu a dne 30. 8. 2019 byl vyrozuměn, že opravený návrh nemá nedostatky, které by bránily jeho postoupení Radě města Litoměřice. Zastupitelstvo města Litoměřice na zasedání dne 12. 9. 2019 rozhodlo dle § 13 odst. 1 písm. b) zákona č. 22/2004 Sb., o místním referendu, (dále jen „zákon o místním referendu“) tak, že místní referendum nevyhlásí. Na stejném zasedání zastupitelstva dne 12. 9. 2019 zastupitelstvo rozhodlo podle § 14 zákona o místním referendu o konání místního referenda o otázce: *„Chcete, aby orgány města Litoměřice bezodkladně zastavily jakoukoliv formu převodu vlastnictví či provozování nemocnice v Litoměřicích na jakýkoliv subjekt, který není ve výhradním vlastnictví státu, kraje či obce a zachovaly nemovitosti nemocnice i provozní majetek společnosti Nemocnice Litoměřice, a. s., ve výhradním vlastnictví státu, kraje či obce?“*, a to v termínu 8. listopadu 2019 v době od 10.00 do 20.00 hodin.
3. Navrhovatel trval na tom, že otázka, o níž navrhoval konání referenda, byla jednoznačná. V podkladovém materiálu pro předmětné zasedání zastupitelstva města Litoměřice bylo uvedeno, že ve stanovisku Ministerstva vnitra, odboru veřejné správy, dozoru a kontroly ze dne 9. 7. 2019, č. j. MV-76116-9/ODK-2019, které bylo Městským úřadem Litoměřice vyžádáno ve vztahu k posouzení, zda otázka navrhovaná přípravným výborem je v souladu s právními předpisy, jsou vysloveny pochybnosti, zda pojmy „soukromoprávní“ a „veřejnoprávní“ subjekt jsou dostatečně určité, jednoznačné a srozumitelné pro běžného občana. Tento názor vyjádřený pouze na okraj ve stanovisku Ministerstva vnitra není dle navrhovatele správný. Navrhovatel trval na tom, že význam uvedených pojmů pro běžné občany ve vztahu k podstatě referendové otázky, tj. zda zabránit procesu privatizace nemocnice, je dostatečně srozumitelný. Není pochyb o tom, že předmětem referenda je otázka, zda zabránit privatizaci nemocnice. Aktivita navrhovatele je vedena obavou z omezení rozsahu poskytované zdravotní péče.
4. Navrhovatel zdůraznil, že v rozporu s účelem jím navrhovaného referenda by nebylo samotné „přepřacování“ referendové otázky, ale stanovení dne konání referenda. Ve skutečnosti, že se referendum vyhlášené zastupitelstvem obce nemá konat současně s volbami, jak navrhoval navrhovatel, spatřuje navrhovatel zmaření účelu místního referenda a hodnotí je jako zneužití práva na vyhlášení místního referenda z rozhodnutí zastupitelstva obce. Navrhovatel je přesvědčen, že konání místního referenda v termínu, který navrhl, tedy současně s konáním jiných voleb, které budou nejpozději v roce 2020, je nutné k dosažení účelu místního referenda z hlediska platnosti a závaznosti s ohledem na nutnou minimální účast v referendu. Současně trval navrhovatel na tom, že pozdější navrhovaný termín konání referenda neohrožuje s ohledem na předmět referendové otázky aktuálnost výsledků referenda a neomezuje neproporcionálně na nepřipustně dlouhou dobu právo orgánů obce rozhodovat.

Shodu s prvopisem potvrzuje: I. T.

5. Navrhovatel trval na tom, že pokud se nebude konat referendum současně s jinými volbami, jak navrhuje, bude pouhou formalitou, neboť ze statistik vyplývá, že v obcích nad 4 000 obyvatel nebylo platné ani jedno z 21 referend pořádaných mimo termín voleb. Zato pokud bylo ve stejných obcích konáno referendum v době konání voleb, bylo z 34 referend 16 platných a 18 neplatných. Dle navrhovatele tedy platí, že pokud má mít v Litoměřicích referendum nějakou naději na platnost, musí se konat souběžně s volbami, které přivedou do volebních místností větší počet občanů a umožní hlasování ve 2 dnech namísto 1 dne. Navrhovatel rovněž poukázal na skutečnost, že účast ve volbách do zastupitelstev krajů v roce 2016 dosáhla v Litoměřicích 33,80 %, což se blíží 35 % požadovaným zákonem o místním referendu.
6. Navrhovatel rovněž trval na tom, že pozdější termín konání referenda není v rozporu s požadavkem na bezodkladnost zastavení převodu nemocnice, a to s poukazem na § 13 odst. 3 zákona o místní referendu, kde je uvedeno, že ode dne vyhlášení místního referenda do dne vyhlášení jeho výsledků nepřísluší orgánům obce nebo orgánům statutárního města rozhodovat o věci, která je předmětem otázky ve vyhlášeném místním referendu. Navrhovatel trval na tom, že nemocnice v Litoměřicích není v žádném kolapsovém stavu, který by vyžadoval okamžité zahájení kroků ke změně současného stavu. Dle navrhovatele naopak zastavení procesu „privatizačních“ změn ihned po vyhlášení místního referenda dojde k uklidnění veřejnosti a zaměstnanců nemocnice, aniž by hrozily nějaké významné ztráty z odložení případných kroků směrem k privatizaci z důvodu konání referenda až současně s jinými volbami. Současně poukázal navrhovatel na skutečnost, že „privatizační“ kroky byly zahájeny již před rokem a půl transformací nemocnice na akciovou společnost se 100% účastí městem, a to bez výraznějšího posunu. Za takového stavu věci další necelý rok zdržení není dle navrhovatele nepřiměřenou dobou.
7. Navrhovatel trval na tom, že důvod pro pozdější konání referenda současně s volbami je ten, aby došlo k faktickému naplnění prvku přímé demokracie a nedošlo k pouhému formálnímu vyhlášení referenda, které s ohledem na statistiky nemá valného úspěchu na dosažení platnosti z důvodu nízké účasti voličů. Dle navrhovatele vytvoření šance na dostatečnou účast voličů v referendu spojením jeho konání s volbami převažuje nad dočasným omezením práva zvolených zastupitelů rozhodovat o pokračování procesu privatizace nemocnice v Litoměřicích. Současně navrhovatel zdůraznil, že formulace jím navrhované referendové otázky nebrání případnému jednání o převodu nemocnice do rukou veřejnoprávního subjektu.
8. Navrhovatel v závěru zdůraznil, že dle jeho názoru vyhlášení jakéhosi „truc“ místního referenda z rozhodnutí zastupitelstva poté, co byl zamítnut návrh přípravného výboru na vyhlášení referenda v termínu nejbližších voleb, nemůže být překážkou pro rozhodnutí soudu o vyhlášení místního referenda na návrh přípravného výboru.
9. Navrhovatel i přes ustanovení § 93 odst. 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, (dále jen „s. ř. s.“) požadoval náhradu nákladů řízení s poukazem na obecnou úpravu obsaženou v ustanovení § 60 odst. 7 s. ř. s. (*navrhovatel měl zřejmě na mysli § 60 odst. 8 s. ř. s. – poznámka soudu*) s tím, že v dané věci existují důvody

Shodu s prvopisem potvrzuje: I. T.

zvláštního zřetele hodné. Tyto okolnosti spatřuje ve skutečnosti, že svým postupem odpůrce zatížil organizační kapacity navrhovatele jak ve fázi přípravy referenda, tak i ve fázi domáhání se soudní ochrany. Trval na tom, že v případě pochybností o možnosti hlasovat o předložené otázce v referendu, měl odpůrce rozhodnout ve prospěch konání referenda.

Vyjádření odpůrce k návrhu

10. Odpůrce ve svém vyjádření k návrhu uvedl, že návrh navrhovatele považuje za nedůvodný, neboť o navržené otázce ve smyslu § 13 odst. 1 písm. b) zákona o místním referendu nelze místní referendum konat. Rovněž uvedl, že návrh je věcně neopodstatněný, neboť odpůrce materiálně vyhověl navrhovateli tím, že vyhlásil místní referendum ve věci nemocnice Litoměřice, které obsahově naplňuje návrh navrhovatele při současném odstranění vady původního návrhu. V souladu s § 15 zákona o místním referendu pak odpůrce stanovil termín konání jím vyhlášeného referenda na pátek 8. 11. 2019.
 11. Odpůrce zdůraznil, že klíčové pro posouzení nemožnosti konat referendum o dané otázce navrhovatele je vyhodnocení její určitosti, srozumitelnosti a jednoznačnosti, a to zejména ve vztahu k pojmům „soukromoprávní subjekt“ a „veřejnoprávní subjekt“. Odpůrce uvedl, že z důvodu pochybnosti o přípustnosti referendové otázky si vyžádal stanovisko Ministerstva vnitra. Odbor veřejné právy, dozoru a kontroly Ministerstva vnitra se ve svém stanovisku ze dne 9. 7. 2019 zabýval mimo jiné otázkou, zda výše uvedené pojmy jsou dostatečně určité, jednoznačné a srozumitelné pro běžného občana. Ministerstvo vnitra ve stanovisku uvedlo, že tyto pojmy mohou být vykládány různě, neboť není jednoznačné, podle jakých kritérií se má určit, zda jde o subjekt „veřejnoprávní“ či „soukromoprávní“, zda rozhoduje právní forma, způsob vzniku nebo financování, předmět činnosti, či kombinace více těchto kritérií. Definice těchto pojmů dle ministerstva není zakotvena v zákoně a i z důvodů prolínání prvků „soukromoprávních“ a „veřejnoprávních“ v podmínkách jednotlivých subjektů mohou být tyto pojmy ze strany přípravného výboru a města vnímány po významové stránce různě. Ministerstvo uvedlo, že má pochybnosti, zda je znění navrhované otázky v této podobě dostatečně srozumitelné, a uvedlo, že je přinejmenším vhodné uvedené pojmy specifikovat.
 12. Dle odpůrce z výše uvedeného stanoviska ministerstva vyplývá, že v případě rozhodování v referendu o otázce předložené navrhovatelem by došlo ke zmaření účelu referenda, neboť by nebyl jednoznačný jeho výsledek při odpovědi „ano“. Dle odpůrce by tak ani v případě platného a závazného výsledku referenda nebylo zřejmé, jaké právnické osoby se případně mohou podílet na vlastnictví a provozu nemocnice v Litoměřicích. Odpůrce trval na tom, že by neměly být zásadní pochybnosti o výkladu pojmů použitých v otázce v místním referendu. Odpůrce uvedl, že před schvalováním vyhlášení referenda v zastupitelstvu byla pochybnost, zda by například za soukromoprávní subjekt mohla být považována obchodní společnost, jejímž jediným společníkem (100% vlastníkem) není veřejnoprávní korporace, nebo jiný subjekt, jehož předmětem činnosti není uspokojování potřeb obecného zájmu.
 13. Dle odpůrce by v případě rozhodování o otázce formulované navrhovatelem vznikly pochybnosti, zda může město jednat o převodu nemocnice se společností
- Shodu s prvopisem potvrzuje: I. T.

Krajská zdravotní, a. s., která provozuje nemocnice v Ústeckém kraji, když v daném případě jde o obchodní společnost založenou podle předpisů soukromého práva, která má postavení soutěžitele na trhu, a to přestože jejím jediným akcionářem je Ústecký kraj.

14. Odpůrce dále zdůraznil, že v daném případě nedošlo k nekonání referenda, ale odpůrce materiálně vyhověl návrhu na konání místního referenda při současném odstranění vady a vyhlásil řádné referendum. K přepracování referendové otázky bylo přistoupeno s ohledem na nemožnost konat referendum o otázce navržené navrhovatelem, neboť zákon o místním referendu nezná žádný mechanismus pro „opravu otázky“ v případě rozhodnutí dle § 13 odst. 1 písm. b) zákona o místním referendu. Odpůrce trval na tom, že schválení místního referenda s upravenou otázkou, která je jednoznačná, určitá a srozumitelná, a to i pro běžného hlasujícího občana, a která zachovává smysl původně navržené otázky, je třeba považovat za vyústění snahy o umožnění hlasování občanům a vyjití vstříc návrhu navrhovatele. Poukázal na skutečnost, že obsahovou totožnost otázky pak nerozporoval ani navrhovatel. Referendum vyhlášené zastupitelstvem obce tak dle odpůrce obsahově naplňuje jak záměr navrhovatele, tak účel zákona o místním referendu, kdy bude umožněno voličům vyjádřit se k otázce budoucnosti nemocnice v Litoměřicích, a to v nejbližším možném termínu.
15. Odpůrce k otázce termínu konání referenda uvedl, že posouzení termínu konání referenda o otázce předložené navrhovatelem považuje za nadbytečné z důvodu, že o navrhovatelem předložené otázce nelze místní referendum vůbec konat. Ve vztahu k referendu vyhlášenému z rozhodnutí zastupitelstva obce dle § 14 zákona o místním referendu pak platí, že se koná nejpozději do 90 dnů po dni jeho vyhlášení. S touto zákonnou úpravou je vyhlášení referenda z rozhodnutí zastupitelstva na den 8. 11. 2019 zcela v souladu.
16. Dále odpůrce uvedl, že samotná referendová otázka předložená navrhovatelem obsahuje akcent na nutnost bezodkladného zastavení převodu nemocnice, tedy akcentuje naléhavost rozhodování. Tato skutečnost však není v souladu s tím, že navrhovatel navrhuje konání referenda až v říjnu roku 2020, tedy po více než jednom roce od podání návrhu na vyhlášení referenda. Poukázal rovněž na to, že termín referenda nebyl při sběru podpisů prezentován, a tudíž je sporné, zda by s takovým termínem občané vůbec souhlasili. Odpůrce tak má za to, že zájmu občanů odpovídá konání referenda v co nejbližším termínu. Proto bylo vyhlášeno konání referenda z rozhodnutí zastupitelstva na začátek listopadu 2019. Odpůrce uvedl, že sám navrhovatel tvrdil, že otázka dalšího vlastnictví a provozování nemocnice vzbudila v Litoměřicích zájem velkého počtu voličů, proto není důvod pochybovat, že se referenda konaného v listopadu nezúčastní dostatečný počet voličů. Při stanovení termínu konání referenda vyhlášeného z rozhodnutí zastupitelstva postupoval odpůrce s ohledem na zajištění právní jistoty a stability ohledně nemocnice v Litoměřicích, kdy nejistota ohledně další existence nemocnice by mohla ovlivnit rozhodování odborných zaměstnanců či uchazečů o zaměstnání.
17. Ve vztahu k návrhu na přiznání náhrady nákladů řízení navrhovateli, odpůrce uvedl, že nelze považovat případné zjištění jakéhokoliv nezákonného postupu ze strany odpůrce za okolnosti zvláštního zřetele hodných. I v případě, že by soud

Shodu s prvopisem potvrzuje: I. T.

shledal v postupu odpůrce porušení zákona o místním referendu, nejednalo by se o porušení takovým způsobem, který by zakládal důvod hodný zvláštního zřetele. Současně s poukazem na vyhlášení referenda s upravenou referendovou otázkou odpůrce uvedl, že se snažil konstruktivně řešit nastalou situaci a vyjít vstříc návrhu navrhovatele a umožnit rozhodování občanů. Případné přiznání náhrady nákladů navrhovateli by za této situace bylo dle odpůrce ve zjevném rozporu se smyslem a účelem § 93 odst. 4 s. ř. s. ve spojení s § 60 odst. 8 s. ř. s. Dle odpůrce není dán žádný důvod, aby nebylo postupováno v souladu s § 93 odst. 4 s. ř. s.

Posouzení věci soudem

18. Soud shledal, že návrh byl podán včas (§ 57 odst. 2 zákona o místním referendu), osobou oprávněnou (§ 57 odst. 1 zákona o místním referendu), a to ze zákonem předvídaných důvodů [§ 57 odst. 1 písm. b) zákona o místním referendu a § 91a odst. 1 písm. b) s. ř. s.]. V souladu s ustanovením § 91a odst. 3 věta druhá s. ř. s. rozhodoval soud bez nařízení jednání. Rozhodnutí soudu o návrhu na vyhlášení místního referenda nahrazuje rozhodnutí zastupitelstva obce (města). Soud je tedy zákonem o místním referendu zmocněn k tomu, aby posoudil, zda jsou dány zákonné podmínky pro vyhlášení referenda o navržené otázce.
19. Z předloženého spisového materiálu vyplývá, že navrhovatel dne 2. 8. 2019 podal Městskému úřadu Litoměřice návrh na konání místního referenda o otázce „*Chcete, aby orgány města Litoměřice bezodkladně zastavily jakoukoli formu převodu vlastnictví či provozování nemocnice v Litoměřicích na jakýkoli soukromoprávní subjekt a zachovaly nemovitosti nemocnice i provozní majetek společnosti Nemocnice Litoměřice, a. s., výhradně ve vlastnictví veřejnoprávního subjektu?*“, a to v termínu shodném s nejbližšími volbami do zastupitelstev obcí, do zastupitelstev krajů, do některé z komor Parlamentu České republiky, do Evropského parlamentu nebo s volbou prezidenta, které budou první po projednání předmětného návrhu na konání referenda v orgánech města Litoměřice. Po odstranění nedostatků návrhu sdělil Městský úřad Litoměřice zmocněnci navrhovatele přípisem ze dne 26. 8. 2019, č. j. MULTM/0057267/19/KST/ECh, že v doplněném návrhu neshledává nedostatky. Návrh na vyhlášení referenda byl předložen Zastupitelstvu města Litoměřice k projednání na jednání konaném dne 12. 9. 2019. K projednání na totožném jednání zastupitelstva byl starostou a místostarostou předložen i návrh na vyhlášení místního referenda o otázce „*Chcete, aby orgány města Litoměřice bezodkladně zastavily jakoukoliv formu převodu vlastnictví či provozování nemocnice v Litoměřicích na jakýkoliv subjekt, který není ve výhradním vlastnictví státu, kraje či obce a zachovaly nemovitosti nemocnice i provozní majetek společnosti Nemocnice Litoměřice, a. s., ve výhradním vlastnictví státu, kraje či obce?*“, a to na den 8. 11. 2019. Ze zápisu č. 4/2019 z jednání Zastupitelstva města Litoměřice, které se uskutečnilo dne 12. 9. 2019, vyplývá, že pod bodem 7 byl projednán návrh navrhovatele na konání místního referenda, který nebyl přijat (pro: 12, proti: 0, zdrželo se: 14). Z uvedeného zápisu dále vyplývá, že pod bodem 8 byl projednán návrh starosty a místostarosty na konání místního referenda o pozměněné otázce dne 8. 11. 2019, který byl přijat (pro: 16, proti: 2, zdrželo se: 8). O rozhodnutí nevyhlásit referendum dle návrhu navrhovatele byl zmocněnec navrhovatele vyrozuměn přípisem ze dne 16. 9. 2019, č. j. MULTM/0062116/19/KST/MSK.

Shodu s prvopisem potvrzuje: I. T.

Konání místního referenda o pozměněné otázce bylo vyhlášeno s datem konání 8. 11. 2019.

20. Primárně se soud zabýval otázkou určitosti otázky navržené navrhovatelem. Otázkou určitosti referendové otázky ve smyslu § 8 odst. 3 zákona o místním referendu se již zabýval Nejvyšší správní soud v řadě rozhodnutí. V rozsudku ze dne 31. 10. 2012, č. j. Ars 4/2012-47, je uvedeno: *„Z významu, který má místní referendum pro formování politické vůle v rámci příslušné obce vyplývá i požadavek určité zdrženlivosti správních soudů při posuzování otázek pro referendum, které nelze hodnotit formalisticky. Na straně druhé nelze soudním výkladem měnit smysl položených otázek, o nichž oprávněné osoby hlasovaly nebo mají hlasovat.“* Obdobně v rozsudku ze dne 31. 10. 2012, č. j. Ars 2/2012-43, publikovaném ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 2799/2013, Nejvyšší správní soud konstatoval: *„Při rozhodování o jednoznačnosti zvolených otázek podle § 8 odst. 3 zákona č. 22/2004 Sb., o místním referendu, je třeba poměřovat předloženou otázku nikoli „rigorózním právnickým okem“, ale zohlednit pohled běžného hlasujícího občana. V rámci přezkumu místního referenda je totiž třeba uvažovat o otázkách v celkovém kontextu správy věcí veřejných a místních a v otázce jednoznačnosti respektovat jejich význam pro oprávněné osoby, které v místním referendu rozhodují. Případná nejednoznačnost otázky musí dosahovat určité intenzity a navozovat matoucí a víceznačné interpretace již při prvním čtení. Striktní interpretace by totiž mohla vést k tomu, že by řada nepohodlných otázek byla „vetována“ s poukazem na jejich nejednoznačnost.“* V citovaném rozsudku pak Nejvyšší správní soud dále uvedl, že *„zákon o místním referendu nadto neklade překážku obecným termínům, platí tedy, že jsou-li v daném kontextu srozumitelné, jednoznačné a jasné ohraničené a respektují-li zákonný rámec, lze je v otázkách pro místní referendum použít. Opačný výklad [...] by vedl k přepjatému formalismu soudního přezkumu a ve svém důsledku by zastupitelstvu umožnil zcela vyloučit široký okruh otázek s ohledem na přílišnou obecnost. Je žádoucí, aby otázky v místním referendu byly jednoznačné a nepřiliš komplikované, proto je z logiky věci zřejmé, že se v otázkách opakovaně objeví pojmy vyšší obecnosti. Obecný pojem však nelze automaticky ztotožnit s pojmem mnohoznačným či dokonce matoucím.“* Z výše uvedených závěrů vyplývá, že soud musí postupovat při zkoumání jednoznačnosti otázky tak, aby neměnil smysl navržené otázky, ale současně je nutno důvody pro nevyhlášení referenda posuzovat restriktivně, jak poukázal Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 29. 8. 2012, č. j. Ars 1/2012-26, publikovaném ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 2718/2012 *„možnost občanů vyjádřit se formou místního referenda k otázkám rozvoje své obce způsobem upraveným v zákoně č. 22/2004 Sb., o místním referendu, představuje jejich ústavně zaručené základní politické právo a vztahuje se na ně v plném rozsahu čl. 22 Listiny základních práv a svobod [...]“* Z toho plyne, že otázky přípustnosti konání [...] je třeba v pochybnostech hodnotit ve prospěch konání místního referenda.“
21. V daném případě odpůrce považoval v předložené otázce za neurčité pojmy „veřejnoprávní subjekt“ a „soukromoprávní subjekt“. Dle názoru soudu však pod optikou výše citované judikatury nelze uvedené pojmy považovat za neurčité. Dle běžného chápání je dle soudu možné za veřejnoprávní subjekt považovat stát, kraj, obec a případně právní subjekty založené nebo zřízené a případně financované za účelem uspokojování potřeb obecného zájmu těmito subjekty. Za soukromoprávní

Shodu s prvopisem potvrzuje: I. T.

subjekty je pak možno považovat ostatní subjekty práva. Toto vymezení zcela odpovídá i kontextu otázky předložené navrhovatelem. V daném případě tedy dle soudu jde sice o obecné právní pojmy, které však mají dostatečně konkrétní obsah, který i s ohledem na kontext předložené otázky je seznatelný i běžnému voliči, který by o položené otázce měl rozhodovat. Podle názoru soudu proto formulace otázky navržené navrhovatelem vyhovuje § 8 odst. 3 zákona o místním referendu.

22. K tomu pak soud poznamenává, že volnější formulace otázky je pochopitelně v rámci zákonných mezí volbou přípravného výboru. Bylo tedy zcela na něm, zda zvolí zcela konkrétní vymezení subjektů, na které by bylo možné majetek nemocnice převést, či ponechá formulaci otázky obecnější, aby se vyhnul možnosti obcházení výsledku referenda s poukazem na příliš úzkou formulaci otázky. Je nutno na tomto místě zdůraznit, že s ohledem na nynější právní úpravu je odpovědnost za nedodržení závazného referenda především politická. Proto si přípravný výbor musí být při volbě míry konkrétnosti navržené otázky vědom toho, že čím konkrétnější závazek z místního referenda pro orgány obce vyplyne, tím spíše bude možná účinná kontrola ze strany občanů. Pokud bude otázka položena způsobem, který ponechá orgánům obce velkou míru uvážení, musí si být přípravný výbor vědom toho, že kontrola míry, v jaké územní samosprávy výsledky referenda respektují, může být obtížnější. K obdobným závěrům dospěl i Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 5. 3. 2015, č. j. Ars 11/2014-42, publikovaném ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 3211/2015.
23. S ohledem na výše uvedené skutečnosti tak dospěl soud k závěru, že otázka předložená v návrhu navrhovatele na konání místního referenda je přípustná a naformulovaná dostatečně určitým způsobem.
24. Dále se soud zabýval otázkou stanovení termínu konání místního referenda. Navrhovatel ve svém návrhu navrhoval konání místního referenda současně s nejbližšími volbami do zastupitelstev obcí, do zastupitelstev krajů, do některé z komor Parlamentu České republiky, do Evropského parlamentu nebo s volbou prezidenta republiky, které budou první následující po projednání návrhu referenda v orgánem města Litoměřice. Otázkou vymezení termínu konání místního referenda se zabýval Nejvyšší správní soud ve svém, již výše citovaném, rozsudku ze dne 5. 3. 2015, č. j. Ars 11/2014-42. V tomto rozsudku dospěl k závěru, že *„je tedy obecně přípustné, aby přípravný výbor ve svém návrhu termínoval místní referendum na dobu souběžného hlasování ve volbách, o nichž víme, že v budoucnosti nastanou, jen nevíme kdy (dies certus an, incertus quando). Pokud se však má tento termín odehrát v ne příliš blízké budoucnosti, jako je tomu v nyní posuzovaném případě (příští řádné volby do zastupitelstev obcí se mají konat na podzim roku 2018, příští řádné volby do Poslanecké sněmovny na podzim roku 2017, do Senátu ve volebním obvodu 47 na podzim roku 2018), musí brát zastupitelstvo obce ohled nejen na platnost místního referenda, ale též na jeho aktuálnost, resp. realizovatelnost rozhodnutí, jež má být v místním referendu přijato. Totéž oprávnění pak nemůže být upřeno ani soudu, má-li rozhodnout o vyhlášení místního referenda, neboť rozhodnutí soudu podle § 57 odst. 3 zákona o místním referendu nabraze rozhodnutí zastupitelstva. Přitom soud, nemaje na rozdíl od zastupitelstva možnost zvažovat vhodnost či účelnost možných termínů pro konání místního referenda vzhledem ke specifickým místním podmínkám, se přirozeně přikloní k zákonnému standardu, tj. vyhlásí místní referendum tak, aby se konalo do 90*

Shodu s prvopisem potvrzuje: I. T.

dnů, není-li v blízkém časovém horizontu k dispozici vhodnější termín souběžný s nějakými volbami [...] ledaže by zjistil, že účel referenda podstatně neohroží konání hlasování v termínu pozdějším podle návrhu (petitorního žádání) navrhovatele.“

25. S ohledem na výše uvedené musí soud konstatovat, že navrhovatel ve svém návrhu vymezil požadovaný termín konání místního referenda přípustným způsobem. Vzhledem ke skutečnosti, že nejbližší řádné volby se budou konat na podzim roku 2020, a to volby do zastupitelstev krajů, musel se soud zabývat otázkou, zda účel konání referenda nemůže podstatně ohrozit konání hlasování v takto časově vzdáleném termínu. Navrhovatel argumentoval na podporu pozdějšího konání referenda skutečností, že současné konání referenda souběžně s volbami podstatně zvýší pravděpodobnost dosažení účasti voličů nutné pro závaznost výsledků místního referenda. Zdejší soud se plně ztotožňuje se závěrem Nejvyššího správního soudu uvedeného ve výše citovaném rozsudku ze dne 5. 3. 2015, č. j. Ars 11/2014-42, že při stanovení termínu konání místního referenda je třeba upřednostnit takový termín, jenž zvýší pravděpodobnost, že výsledky referenda budou (co do účasti) platné, což se přirozeně nabízí, koná-li se místní referendum souběžně s volbami. Zákon o místním referendu totiž výslovně možnost konat místní referendum souběžně s volbami předvídá a pro ten případ stanoví, že v takovém případě se hlasování v místním referendu, stejně tak jako tradičně ve volbách, koná ve dvou dnech, jinak se hlasování v místním referendu koná jen v jednom dni (§ 5 odst. 1 zákona o místním referendu).
26. Bylo tedy nutno zvážit, zda pozdější účel referenda podstatně neohroží účel navrhovaného referenda a zda odložení vyřešení položené otázky nezpůsobí nepřiměřené dopady na fungování nemocnice v Litoměřicích. Na tomto místě soud poukazuje na § 13 odst. 3 poslední větu zákona o místním referendu, kde je stanoveno, že ode dne vyhlášení místního referenda do dne vyhlášení jeho výsledků nepřísluší orgánům obce rozhodovat o věci, která je předmětem otázky ve vyhlášeném místním referendu. Ode dne vyhlášení místního referenda o otázce navrhované navrhovatelem by tedy dle soudu orgány obce nemohly rozhodovat o převodu vlastnictví či provozování nemocnice v Litoměřicích na jakýkoli soukromoprávní subjekt. Ovšem znění předložené otázky by orgánům obce nebránilo případně činit kroky směřující k převodu vlastnictví či provozování nemocnice v Litoměřicích na veřejnoprávní subjekt. Vyhlášením referenda by tak nebylo zcela znemožněno jakékoliv nakládání s předmětnou nemocnicí, ale pouze by došlo až do konání referenda k omezení možností jak otázku nemocnice v Litoměřicích řešit. Soud podotýká, že ani odložením konání referenda na dobu konání souběžně s volbami do zastupitelstev krajů nedojde k odnětí možnosti rozhodovat o osudu nemocnice v Litoměřicích současnému Zastupitelstvu města Litoměřice. Samotný odpůrce pak ve vyjádření k návrhu předloženému soudu nepřednesl žádné věcné a podložené argumenty, které by odůvodňovaly nutnost okamžitého řešení předmětné otázky. I s ohledem na tento fakt dospěl soud k závěru, že vzhledem k výše uvedenému v daném případě odložení konání místního referenda o otázce předložené navrhovatelem až na souběžné konání s volbami do zastupitelstev krajů na podzim 2020 neohroží účel ani aktuálnost referenda ani jiný závažný veřejný zájem. Soud tedy dospěl k závěru, že v daném

případě je možné vyhovět navrhovatelovu návrhu na termín konání předmětného místního referenda

27. Z výše uvedených důvodů soud přistoupil výrokem I. tohoto usnesení k vyhlášení místního referenda ve znění navrženém navrhovatelem a stanovil termín konání referenda ve výroku II. tohoto usnesení v souladu s původním návrhem navrhovatele. Právní mocí tohoto usnesení je tak v souladu s § 57 odst. 3 zákona o místním referendu nahrazeno rozhodnutí Zastupitelstva města Litoměřice přijaté pod bodem 7 na jeho jednání, které se konalo dne 12. 9. 2019.
28. Pro úplnost soud na tomto místě poznamenává, že vyhlášení místního referenda o navrhovatelem položené otázce v navrhovatelem navrhovaném termínu nemůže být dle § 7 písm. h) zákona o místním referendu na překážku skutečnost, že po podání návrhu na konání místního referenda ze strany navrhovatele bylo vyhlášeno jiné referendum (jinak formulovaná otázka a odlišný termín konání) z rozhodnutí Zastupitelstva města Litoměřice, a to přestože se položená otázka týká stejného problému, neboť uvedený důvod nepřipustnosti referenda se na daný případ nevztahuje, když návrh ze strany navrhovatele byl předložen dříve, než bylo rozhodnuto o konání referenda z rozhodnutí zastupitelstva města.
29. Soud rovněž považuje za vhodné zdůraznit, že při posuzování předmětné věci bylo zásadní otázkou, zda byly dány zákonem stanovené důvody pro to, aby zastupitelstvo nevyhlásilo referendum na základě návrhu navrhovatele v termínu, který navrhoval. Vzhledem k závěrům uvedeným výše pak soudu nezbylo než vyhlásit původně navrhované referendum v souladu s petitem obsaženým v návrhu předloženém soudu. Při rozhodování soud nemohl přihlídnout k výsledkům referenda konaného dle 8. 11. 2019 na základě rozhodnutí Zastupitelstva města Litoměřice, a protože navrhovatel ve vztahu k této skutečnosti zůstal procesně pasivní, postupoval soud v souladu s právními předpisy a přistoupil k meritornímu posouzení věci.
30. O náhradě nákladů řízení bylo výrokem III. tohoto usnesení rozhodnuto na základě ustanovení § 93 odst. 4 s. ř. s., kde je stanoveno, že v řízeních ve věcech volebních a ve věcech místního referenda nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení. V navrhovatelem namítaném důvodu, že byl poškozen na svých právech postupem odpůrce a došlo k nepřiměřenému zatížení jeho organizační kapacity ve fázi domáhání se soudní ochrany, neshledal soud důvod zvláštního zřetele hodný, který by podle § 60 odst. 8 s. ř. s. mohl odůvodnit odchýlení se od § 93 odst. 4 s. ř. s. Smyslem soudní ochrany ve věcech referenda je vždy tvrzený nezákonný postup odpůrce a při vyhovění návrhu by z navrhovatelem uváděného důvodu musela být náhrada nákladů poskytnuta vždy, a nešlo by tedy o důvod zvláštního zřetele hodný, který má na mysli § 60 odst. 8 s. ř. s. K obdobnému závěru dospěl i Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 31. 8. 2017, č. j. Ars 2/2017-60, publikovaném ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 3641/2017.
31. Usnesení bude doručeno účastníkům řízení a současně bude vyvěšeno na úřední desce soudu; usnesení nabývá právní moci dnem vyvěšení (§ 93 odst. 5 s. ř. s.).

Poučení:

Shodu s prvopisem potvrzuje: I. T.

Proti tomuto rozhodnutí **lze** podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližze následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Ústí nad Labem 11. listopadu 2019

Mgr. Václav Trajer v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje: I. T.